

◆ **СТӘРЛЕТАМАКТЫҢ**
250 ЙЫЛЛЫҒЫН КАРШЫЛАП

Юбилейға арналған карточкалар сықты

Стәрлетамактың 250 йыллығы уңайынан, Башкортостан Республикаһының почта элемтәһе идаралығы инициативаһы буйынса, “Марка” нәшриәт үзәге махсус штемпель менән почта карточкаһы сығарған.

Карточканың уң яғында Стәрлетамак гербы һәм калабыздың 1914 йылғы архитектура композицияһы булған земство идаралығы һүрәте һынландырылған. Биш мең дана тираж менән сығарылған карточканы Стәрлетамак һәм Өфө почтамттарында һатып алырға була. Стәрлетамак почтамтының элемтә бүлегендә махсус штемпель ярҙамында теләгән һәр кеше конверттарға, карточкаларға һәм открыткаларға юбилей датаһын баһтырып ала ала. Истәлекле почта карточкаһын үзегеҙҙең коллегаларығыҙға, туғандарығыҙға, дуҫ-иштәрегеҙгә ебәрергә мөмкин.

Р. ЗАМАНОВА.

Боҙ һарайы дзюдо үзәгенә әйләнәсәк

Стәрлетамактың 250 йыллығы айҡанлы төрлө саралар үткөрөү каралған. Яңы йыл каникулдарынан һуң “Стәрлетамак-Арена” спорт һарайы дзюдо үзәгенә әйләнәсәк.

Бында 14 гинуарҙан 17-һенә тиклем тәүге тапкыр дзюдо буйынса Волга буйы федераль округы беренселәгенә ярыштар үткәрелә. Сарала төрлө төбәктәрҙән 1999-2001 йылғы кыҙҙар һәм үсмәргәҙән торған 14 команда катнаша. Башкортостан йыйылма командаһы составында Стәрлетамактан 20-ләп спортсы сығыш яһаясаҡ.

14 гинуарҙа сараны ойоштороу комитеты ултырышы була. 15-ендә төгөләр көрөш майҙанына сыға, ә турнирҙы асыу тантанаһы киске сәғәт 7-лә башлана. Шәхси беренселәккә ярыштар 16 гинуарҙа ла дауам итә, командалар 17 гинуарҙа көс һынаша.

Ярыштарҙа катнашыу өсөн заявкларҙы электрон адреска ебәрегеҙ: judo02rb@mail.ru. Белешмәләр өсөн телефон: 8(3473)43-14-42, Олимпия резервындағы Стәрлетамак балалар-үсмәргә спорт мәктәбе.

Яраткан паркыбыҙ яңыра

Гагарин исемендәге ял паркында яңы күзәтеү тәғәрмәсен короу башланған. Әлеге ваҡытта унда иҫке тәғәрмәс эргәһендә 40 метрҙан сак кына бейегерәк булған яңы аттракционды йыйыу менән ВНЗМ-1 компанияһы шөгөлләнә.

Әлеге ваҡытта иҫке күзәтеү тәғәрмәсе һүтелмәгән урынында тора, унан сак кына арттарак төзөүселәр яңыһын кора башлаған. Яңы кабиналарҙы ла шунда ук күрергә була. Төзөүселәр күзәтеү тәғәрмәсе февраль айында әҙер буласаҡ, тип вәғәзәләй, уны кала көнөндә файҙаланыуға тапшырасаҡтар. Яңы тәғәрмәс элеккеләнән ике тапкырға юғарыраҡ һәм кыш кулланыу өсөн йылытылған кабиналы буласаҡ. Тәғәрмәстең диаметры 32 метр самаһы һәм 18 кабиналы буласаҡ, уларҙы һайлау мөмкинселеге лә бар, сөнки кабиналарҙың туғызы асыҡ, калған яртыһы ябыҡ йәки йылытыла торған формала.

Э. ФӘТТӘХОВ.

АЛЕКСЕЙ ИЗOTOB:

«СТӘРЛЕТАМАКТЫҢ КИЛӘСӘГЕ ӨМӨТЛӨ»

Кала башлығы зур матбуғат конференцияһы үткәрҙе.

Үткән азнала Стәрлетамак калаһы кала округы һаҡимиәте башлығы Алексей ИЗOTOB менән тура эфирҙа зур матбуғат конференцияһы үтте. Сәғәт ярым ваҡыт дауамында барған сарала кала халқы һәм журналистар төрлө һорауҙар менән Алексей Николаевичка мөрәжәғәт итте. Тура эфирға тиклем үк уға йөзгән ашыу һорау йыйылып киткәйне, әңгәмә барышында мэр шылтыратыусыларҙың һәм журналистарҙың тағы ла 30-ҙан ашыу һорауына яуап биреп өлгөрҙө. Халықты башлыса торлак-коммуналь хужалығы, идара итеүсе компанияларҙың эше, 2016 йылда фатирға һаҡ артыуына һағылышлы мәсьәләләр кызыкһындырҙы. Шулай ук йорттарға балкандарҙы бер төскә буяу, квартал эсендәге юлдар, балалар майҙансығы, мәктәп төзөлөштәре, реклама урынлаштырыу тәртибе, йәштәр өсөн торлак программалары, «Стәрлетамак» футбол клубының артабанғы яҙмышына бәйлә һорауҙар менән шылтыратыусылар булды, каланан ситтә урынлашкан Первомайский, Ашказар арыяғы, Строймаш, Шахтау һабабаларынан видео һорауҙар ҙа килгәйне. Кала башлығы бер генә мөрәжәғәттә лә яуапһыҙ калдырманы, 2015 йылда башкарылған эштәрҙе барлап, киләһе йылға пландары менән уртаҡлашты. Тура эфирҙа яңғыраған кайһы бер һорауҙарҙы гәзит укыусыларыбыҙ игтибарына тәкдим итәбеҙ.

- Үтпән барған йылдың ниндәй иң зур һәм иң мөһим вақиғаларын атап үтә алыр инегеҙ?

- Йыл еңдән булманы, ләкин илебеҙ куйылған максаттарҙы тулығынса үтәй. Рәсәй Федерацияһы һәм Америка Қушма Штаттары араһында һуңғы һөйлөшөүҙәрҙә уртаҡ тел табыла башланы, шуға ла киләһе йыл ике ил араһында артабан яҡынлашыуы күзалларға мөмкин.

Үзәбеҙҙең калаға килгәндә, социаль объекттар төзөү программаһы дауам итә, мәсәлән, өс йыл эсендә төрлө стандарттарға ярашлы 18 балалар баҡсаһы асылды, йыл аҙағында тағы ла 2 баҡса асыласак һәм шуның менән баҡсаға мохтажлыҡ мәсьәләһе сиселер, тип уйлайым. Әммә сират тизән мәктәптәрҙә барлыкка килеүе ихтимал, шуға ла мәктәптәр төзөүгә күсәбеҙ.

Икенсе бер мөһим бурысыбыҙ – ул йәйәүлеләр биләмәләрен яңырытып төзөү, бөгөн был эштәр айырыуса каланың тарихи өлөшөндә өҙөм алып барыла. Бында шулай ук боронго биналар яңырытыла, бөләкәй архитектур формалар куйыла, ә яңы биһтәләрҙә берҙәм стандарттар буйынса велосипед һәм йәйәүлеләр юлы, балалар һәм спорт майҙансыктары булған йәйәүлеләр биләмәһе төзөлә. Был проектты бойомға ашырып булһа, беҙҙәге йәйәүлеләр биләмәһе озонлоғо буйынса Рәсәйҙә өсөнсө урында буласаҡ.

Артем урамындағы йылылык трассаһын ер астына төшөрөү ҙә зур эштәрҙән һанала, сөнки ул был районда торлак йорттар төзөүгә һамаһаулай ине. Әлеге ваҡытта трассаның калаға ингән өлөшө ер астына төшөрөлгән, тизән Стәрлетамак районуна ингән өлөшө лә ер астына йәшереләсәк.

- Яңы йыл алдынан кала матур төскө инде, иллюминациялар эшләй башланы, каланың байрам алды торошо менән кәнәғәтһеҙме?

- Әлбиттә, бөтә эштә лә камиллашырға мөмкин, ә шулай ҙа Стәрлетамактың бизәлеше миңә окшай. «Электр селтәрҙәре» предприятиеһы ярҙамында зур булмаған сығымдар менән төп урамдарҙы сағыу итеп бизәй алдык. Күптәрҙең эштән өйҙәренә бизәлгән урамдар аша кайтырға яратканын беләм.

- Бөтәһе лә каланың тарихи өлөшөндә яңы сквер асылыуын көтә, был биләмәлә ағастар ултыртыу каралғаны?

- Скверҙа ағастар ултыртылған да инде, ундағы карағайҙар Бөйөн районуна, ә киң япраклы ағастар Польшанан килтерелгән. Әлеге улар

бөләкәй, тизән ергә ерегеһе, үсеп тә китерҙәр. Ғөмүмән, киләсәктә бында ағастар күлөгәһе астында рәхәтләнеп ял итергә мөмкин буласаҡ. Скверҙы сентябрь асырға ниәтләйбеҙ, әлеге унда зур күләмле эштәр бара.

- Стәрлетамак менән инвесторҙар кызыкһынамы?

- Әлеге ваҡытта Кытайҙың ике компанияһы менән һөйлөшөүҙәр алып барыла, уларҙың береһе – электробустар сығарыу менән шөгөлләнә, икенсеһе нефть эшкәртү корамалдары етештерә. Электробустар буйынса калаға делегация килеп киткәйне инде, тизән улар беҙгә һынап карау өсөн түгә электробустар йүнәлтәсәк. Әгәр был техника кала шарттарына яуап бирһе, ул троллейбустарҙы алмаштырасаҡ.

Нефть эшкәртү корамалдары төзөү компанияһын элекке Стәрлетамак машиналар төзөү компанияһы майҙанында урынлаштырырға тәкдим иттек, әлеге кытай вәкилдәре был урынды өйрөнөү өстөндә.

Әске инвесторҙарға килгәндә, станоктар заводы импортты алмаштырыу программаһы буйынса федераль акса аласаҡ, шулай ук ноябрь айында корей технологияһы буйынса лифт төзөү заводы асылды. Калала икенсе станоктар төзөү заводы ла бар, хәҙер беҙ илдәге бөтә ЧПУ станоктарының 70 процентын етештерәбеҙ. Эшкәртәүҙәр ҙа бер урында тормай, элек полиэтилен сит илдән генә һатып алынһа, хәҙер кала Рәсәйҙәге бөтә полиэтилендың 25 процентын етештерә. Кабель пластикаттары етештерәүгә лә зур акса һалынды, уны етештерәү буйынса илдә беренсе урынға сықтык. Шулай ук Стәрлетамак механика заводы роботтар техникаһы холдингына инде, хәҙер улар төп заводка комплект өлөштәре етештерәсәк. Торлак-коммуналь хужалығына ла инвесторҙар йөлеп ителде, улар ярҙамында бюджеттан сығымдар талап итмәйенсә икенсе сираттағы көнкүрөш калдыктарын эшкәртәүсе яңы полигон төзөлә. Heidelbergcement заводы ла яңы тәкдимдәр индерә, мәсәлән, улар цемент етештерәүҙә көнкүрөш калдыктарын төп яғыулык итеп кулланырға теләй.

- Шахтау һабаһында яңы мәктәп һамаһында ниндәй максаттар куйаһығыҙ?

- Әлеге ваҡытта каланың көнбайышында яңы кала барлыкка килде, өммә унда бер мәктәп тә юк. Шуға күрә киләһе 2-3 йыл дауамында был районда мәктәп төзөү мәсьәләһе хәл ителәсәк, артабан мәктәптәр сират буйынса Яр буйы һабаһы һәм Шахтауҙа төзөләсәк. Был төзөлөштәр

республика һәм федераль акса иҫәбенә алып барыла һәм 2020 йылға тиклем дауам итәсәк.

- Берҙәм юл йөрөү билеты һамаһы булдырыласаҡ?

- Проект әлеге ваҡытта һынау үтә, унда “Башавтотранс” һәм троллейбус идаралығы катнаша, кыҙғаныска каршы, проектка шәхси автобус йөрөтөүселәр куйылманы. Ә шулай ҙа 2016 йылда яңы закон қабул ителеүе көтөлә, уға ярашлы шәхси автобус йөрөтөүселәр ҙә конкурс үтәргә тейеш буласаҡ һәм куйылған талаптарҙы үтәйәсәк. Тимәк, 2016 йылда улар ҙа был системаға инәсәк, тип өмөтләнәргә кала. Берҙәм юл йөрөү билеты һамаһында булһа индереләсәк, ә шулай ҙа төп максат – киләсәктә Стәрлетамак, Салауат, Ишембай араһында берҙәм юл йөрөү системаһын булдырыу.

- Каланың экологик торошон нисек баһалаһығыҙ?

- Стәрлетамак башлыса химия сәнәғәте калаһы тип һанала. Йәнәшәлә шундай ук Салауаттағы эре сәнәғәт предприятиеһы урынлашкан. Шуға күрә ел иҫһә, ә улар беҙҙә күбәһенсә төньяктан көньякка һәм көньяктан төньякка табан иҫә, калаға завод торбаларынан сыккан зәһәр еҫ килеп етә. Ләкин калала экологияны яҡшыртыу яғынан күп эшләнелә, быны эксперттар ҙа билдәләй. Ике йыл элек беҙ иң һамаһы экологик һауалы калалар иҫәбенән сықтык. Төгөләрҙән булып калала автоматлаштырылған һауа мониторингы станцияһын урынлаштырҙык һәм хәҙер кала предприятиеһының һәр береһендә һауаға ниндәй зарарлы матдәләр сығарылғанын беләбеҙ, тикшерәбеҙ һәм туктабыҙ. Бөгөн экологияға автомобиль транспорты ла зур зыян килтерә, һауаға сығарылған зарарлы калдыктарҙың 45 проценты тап транспортка тура килә. Шулай ук беҙҙең һауаны «Газпром нефтехим Салауат» заводы зарарлай, улар яғынан да беҙ автоматик һауа тикшерәүсе станция куйырға ниәтләһебеҙ, ул беҙгә, тиз арала анализ яһап, күршә кала заводына ваҡытында дөгүе белдерергә ярҙам итәсәк. 80-се йылдар менән сағыштырғанда, каланың экологик хәле яҡшырған, тип иҫәпләйем һәм ул киләсәктә һамаһы тигән фекерҙәмен.

- Киләһе 2016 йылға үзәгеҙгә һәм командаһығыҙға ниндәй максаттар куйаһығыҙ?

- Каланың 250 йыллык юбилейына әҙерләнеү, социаль объекттар төзөүҙе, яңы юлдар һамаһы туктатмау һәм каланың киләһе 20-30 йыллык үсәһенә нигеҙ һалып куйыу – быллар беҙҙең алда торған төп бурыстар.

Эльдар ФӘТТӘХОВ.